

(/)

[🏠 \(/ \)](#) > Biografier, erindringer (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-60>)> Bøger (<http://www.historie-online.dk/boger>)> Anmeldelser (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5>)

> Mary Bess Westenholz. En revolutionær victorianer

[← Forrige artikel](#) (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-60/godt-for-sandheden-at-ikke-alle-lever-af-at-saelge-flaesk>)

Mary Bess Westenholz. En revolutionær victorianer

*Kategori: Anmeldelser**Visninger: 3930*

Del artikel: **f** (<https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-60/mary-bess-westenholz-en-revolutionaer-victorianer>) **t** (<https://twitter.com/home?status=.> Aktiviteten kan ses på <http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-60/mary-bess-westenholz-en-revolutionaer-victorianer>) **in** (<http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-60/mary-bess-westenholz-en-revolutionaer-victorianer&title=>)

Marianne Wrenfeldt Asmussen

Mary Bess Westenholz. En revolutionær victorianer.

Syddansk Universitetsforlag. 240 sider, 249 kr.

Af Ida Munk

Forfatteren Marianne Wirenfeldt Asmussen er en kapacitet inden for Karen Blixens verden. Hun var i 1990 grundlægger af Karen Blixen Museet på Rungstedlund, hvor hun var direktør fra 1991 til 2009. I 2013 udgav hun sammen med Marianne Juhl "Karen Blixen i Afrika", en brevsamling 1914-31. Dette værk må betegnes som en grundsten i forskningen af Karen Blixens liv og levned.

Når forfatteren vælger at skrive en selvstændig bog om Mary Bess Westenholz kaldet *Moster Bess*, skyldes det iflg. forfatteren, at hun var en "en velformuleret, en velreflekteret og imponerende personlighed". Man kan sige, at det er der mange kvinder, der var /er, uden at der skrives bøger om dem: Det særligt interessante ved denne kvinde synes i høj grad at være, at "uden hende(s)... var hendes nieces livsværk formodentlig aldrig blevet en realitet -" (s.8). Det er hende, Karen Blixen skylder sin debut og sit gennembrud på det amerikanske marked med det store bogsalg og dermed indtægter.

Baggrunden for dette kan findes i mosterens brevveksling med den amerikanske forfatter, Dorothy Canfield Fischer. Denne brevveksling fandt sted i mosterens sidste 20 leveår fra hun var 70 til 90 år ! Brevvekslingen består af *Moster Bess'* breve til forfatteren, mens Dorothy Canfield Fischers breve til *Moster Bess* åbenbart ikke findes. *Mosteren* formår over for sin penneven at præsentere Karen Blixen som forfatter og personlighed på en sådan måde, at *Seven Gothic Tales*, som indtil da havde vist sig vanskeligt at få udgivet, bliver Karen Blixens debutbog.

Moster amerikanske penneven ejede en bogklub *Book-of-the-month Club* og havde forbindelse til en forlægger, som viser sig interesseret i manuskriptet. Den bliver udgivet og valgt til månedens bog i bogklubben, hvilket betød et kolossalt salgstal. Inden det kom dertil, havde *Moster Bess* interveneret gennem breve til pennevennen og formået denne til at skrive forordet! Hermed var vejen banet for både den danske og engelske udgivelse af *Den Afrikanske Farm*. Flere steder i bogen citeres *Moster Bess'* brev til Karen Blixen, da denne fyldte 14 år: "...med lidt mere Erfaring tror jeg nok, jeg kan udvikle mig til en første Rangs Impresario – kan Du saa blive stjernen?". Dét, må man sige, er en forudsigelse, der slår til. Bogen lægger dog ikke skjul på, at *moster* og niece ikke altid var enige, men de bevarer over alle årene en tæt forbindelse også i årene, hvor Karen Blixen er bosat i Afrika. Bogen nævner, at *Moster Bess* sammen med Karen Blixens onkel skyder adskillige millioner kroner ind i den afrikanske kaffefarm, men uddyber ikke dette. Det nævnes dog, at *Moster Bess* finder, at det er niecens mand, Bror Blixen, der er den dårlige forvalter af investeringerne. Dette aspekt af forbindelsen mellem *moster* og niece er ikke emnet for bogen, selvom man må formode, at det ikke er en uvæsentlig detalje i deres forhold. Bogen forholder sig heller ikke til familiens økonomi og knap nok, hvorfra de store formuer stammer eller hvor store de var, selv om man aner det via opkøbene af ejendommene *Folehave*, *Sømandshvile* og *Rungstedlund* under ét foruden besiddelsen af godset *Mattrup* i Jylland.

Bogens undertitel 'en revolutionær victorianer' bygger vel primært på, at *Moster Bess* i 1909 en alder af 54 år trænger ind i folketinget, tager formandens klokke og over for den måbende forsamling – mandlige naturligvis - udtrykker foragt for deres magtbrynde og egennytte på de danske kvinders vegne! Denne handling var resultatet af de mange diskussioner på godset *Folehave* om de korrupte politikere og forsvarssagen.

Hun var sig helt bevidst, at dette kunne medføre fængsel, hvilket dog ikke skete.

Moster Bess havde ligeledes en engageret og selvstændig opfattelse af folkekirkens rummelighed, idet hun var aktiv i den unitariske bevægelse og gennem mange år redaktør af bevægelsens blad. Hendes opfattelse var, at folkekirken skulle kunne rumme medlemmerne af unitarsamfundet. Det accepterede man ikke i folkekirken, og sognerådet i Hørsholm mente derfor, at hun skulle betale en afgift til skolevæsenet, som man skulle, hvis man ikke var medlem af folkekirken. Det nægtede hun, da hun ikke var udmeldt. Sognerådet udpantede hende derfor, og efterfølgende kom der en højesteretssag. Den afgjorde, at udpantningen var korrekt, hvilket afstedkom forvirring om, hvad folkekirkens præster måtte yde af kirkelige handlinger i forhold til unitarsamfunds medlemmer.

Måske er undertitlen 'revolutionær' på denne baggrund en lidt stærk betegnelse for denne kvinde.

Bogen er forsynet med gode og oplysende noter, en fortegnelse over Mary Bess Westenholz' skriftlige, trykte arbejder, litteraturreferencer mm. Bogen er således velfunderet i materialer af såvel dansk som amerikansk herkomst. Forfatteren tillader generelt ikke sig selv at gå videre end det, der kan dokumenteres, men der er dog nogle lidt pudsige gætterier som "mon ikke dette har været diskuteret" eller "mon ikke de unge piger i familien også benyttede samme trappe (den spanske trappe i Rom, som de boede lige ovenfor), som skønlitteraturene (Shelly og Byron) havde brugt, for at gå ned til den skandinaviske forening..." eller "Hvorvidt han rent faktisk havde friet til hende, må stå hen i det uvisse, og hvorvidt hun i givet fald ville have sagt ja, er måske endnu mere usikkert!"

Opbygningen af bogen kan forvirre en smule, da den dels har en prolog, som kort resumerer hele bogen dels bruger en kronologisk gennemgang, der krydses af temaer, hvorfor der findes en del gentagelser. Men tilbage står, at bogen giver et godt indblik i Karen Blixens kamp for at få sin forfatterkarriere sat i gang, samt hvor grundlæggende nødvendig mosterens energiske og vedholdende indsats faktisk var for dette gennembrud.

[Historie-online, den 22. oktober 2019]

← Forrige artikel (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-60/godt-for-sandheden-at-ikke-alle-lever-af-at-saelge-flaesk>)

SE RELATEREDE ARTIKLER

**KEJSERINDE DAGMARS
FANGENSKAB PÅ KRIM**

(<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-60/kejserinde-dagmars-fangenskab-paa-krim>)

(<http://www.historie->

FØRER UDEN FOLK